

KİTABİYAT

Prof. Dr. Aykut Kazancıgil, Prof. Dr. Hüsrev Hatemi ve Dr. Ayhan Vergili, *Bilim Tarihi ve Kültür Yazıları*, İşaret Yayınları, İstanbul 2013, 738 s.

Ülkemizde 19. Yüzyılda gelişmeye başlayan kültür ve bilim tarihi günümüzde de araştırmacılar ile bilim adamlarının ilgisini çekmeyi sürdürmektedir. Bu alanda Miralay Hüseyin Remzi Bey, Binbaşı Rıza Tahsin Bey, Besim Ömer Paşa, Dr. A. Adnan Adıvar, Prof. Dr. Tevfik Sağlam, Dr. Osman Şevki Uludağ, Prof. Dr. Akil Muhtar, Prof. Dr. Mazhar Osman, Prof. Dr. Süheyl Ünver, Prof. Dr. Feridun Nafiz Uzluk, Prof. Dr. Tevfik Remzi Kazancıgil, Prof. Dr. Kazım İsmail Gürkan, Prof. Dr. Bedii Şehsuvaroğlu, Prof. Dr. Ekrem Kadri Unat, Dr. Feridun Firik ve daha birçok bilim adamımızı yakından tanıyan, kendilerinin öğrencisi olmakla onur duyan Prof. Dr. Aykut Kazancıgil ve Prof. Hüsrev Hatemi, bu bilim adamlarımızın tıp ve bilim tarihine yaptıkları katkıyı *Bilim Tarihi ve Kültür Yazıları* adlı kitapta anlatmaktadır. Kitabı derleyenler, amaçlarını tıp ve bilim tarihine derli toplu ve mütevazı bir kaynak sağlamak olarak açıklamaktadırlar.

Eserin ilk bölümü Bilim Kurumları ve Tıp Eğitimi başlığını taşımaktadır. Bu bölümde tıp eğitiminin Türkiye’de 19. yüzyıldan itibaren gelişimini içeren makaleler yer almaktadır. Türkiye’de tıp tarihi, 1870’den sonraki yıllarda Türkçe tıp yayınları üzerine karşılaştırmalı bir kaynak değerlendirmesi, Mekteb-i Tıbbiye’de eğitim dili olarak Türkçenin kabul edilmesi için yapılan çalışmalar, Türk medeniyetinde vakıf sağlık kurumları, İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültelerinin tarihçesi, Osmanlı Devleti’nin Irak topraklarındaki sağlık hizmetleri, Dr. Kasım İzzettin’in “Kolera ve Mekke’de Hijyen” adlı Fransızca eseri, bu bölümde ele alınan konuların bir kısmını oluşturmaktadır. Ayrıca ülkemizde modern tıbbın gelişimiyle ilgili olarak Zühal Özaydın’ın *Türk Tıp Tarihi Bibliyografyası* adlı kitabı tıp tarihi ile ilgilenen araştırmacıların bu makalelerle birlikte başvuracakları temel bir kaynak özelliği taşımaktadır.¹

¹ Zühal Özaydın; *Türk Tıp Tarihi Bibliyografyası*, İstanbul Üniversitesi Yayın No: 5112, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Yayın No: 287, ss. 1273, Yazım Yayın Matbaacılık, İstanbul 2012.

Kitabın ikinci bölümünde çoğu fen bilimleri alanında olmak üzere on bilim adamının ülkemizde bilime, bilimsel araştırmalara yaptıkları katkıların söz konusu edildiği makaleler ile Prof. Dr. Hüsrev Hatemi'nin derviş kelimesinin kökenine dair bir yazısı yer almaktadır.

Üçüncü bölümde Tıp eğitimi dilinin Türkçe'ye dönüşmesi, Türkçe'nin bilim dili olarak kullanılması için yapılan mücadeleler ele alınmaktadır. Bu bölümde yer alan makalelerde bir bilim dili olarak Türkçe ve Türkçe eğitimin önemine bir kez daha dikkat çekilmektedir. Ayrıca bu bölümde Prof. Dr. Bekir Karlığa ile Aykut Kazancıgil'in birlikte yazdıkları "Ali ibn Abbas el-Mecusi ve Kitabu'l Melikî" adlı makalede İbni Sina öncesi İslam tıbbının en önemli simalarından bir bilim adamının tıp ilmiyle ilgili eseri hakkında bilgi verilmektedir. Yine aynı iki bilim adamı tarafından yazılan diğer bir makalede Hekimbaşı Mustafa Behçet Efendi ve İbn Sina'nın yeni bir ahlak risalesi söz konusu edilmektedir.

Son bölümde 'Bazı Bilim ve Kültür Dergileri Hakkında Analitik İnceleme' başlığı altında bilimsel yayınlar değerlendirilmiştir. Ülkemizde Tanzimat'tan başlayarak günümüze kadar gelen bilimsel bilginin derlenmesi ve incelenmesi için çok yönlü araştırmalara ihtiyaç vardır. Bu alanda bilimsel yayınların değerlendirilmesini konu alan kaynakların azlığı dikkat çekicidir. Bu eksiklik ancak son yıllardaki araştırmalarla nispeten giderilmiştir. Bilimsel yayınların değerlendirilmesine yönelik olarak Prof. Dr. Aykut Kazancıgil, ve Dr. Ayhan Vergili tarafından hazırlanan Âsâr-ı İslâmiye ve Milliye Tedkik Encümeninin yayın organı Milli Tetebbular Mecmuası, İstanbul Darü'l-Fünunu Edebiyat Fakültesi Mecmuası, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin yayınladığı Felsefe Arkivi, Tarih Enstitüsü Dergisi ile Tıp Tarihi Araştırmaları Dergisi'nin kaynak nitelikli bibliyografyaları araştırmacıların istifadesine sunulmuştur. Bilimsel yayınların değerlendirildiği ve bu yayınların bibliyografyalarını içeren yazı özellikle konuyla ilgilenen araştırmacılar, yüksek lisans ve doktora öğrencileri için önemli bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

Numan AYVERDİ*

* Milli Eğitim Bakanlığı Müfettiři